

Το κάθε δευτερόλεπτο είναι πολύτιμο στους ανθρώπους

Μετά την σοβιετική επανάσταση, η υπόσχεση του νέου ανθρώπου συνδεόταν με την ανυπομονησία για εξερεύνηση. Η μεγάλη σοσιαλιστική πατρίδα, ακόμη και πριν γίνει σοσιαλιστική, παρέμενε μία έκταση του απείρου με δεκάδες τόπους και φυλές ανεξερεύνητους στους ανθρώπους της Αγίας Πετρούπολης ή της Μόσχας. Μετά το 1917, πολλοί ξεκίνησαν να την ανακαλύψουν με τα ιδανικά της επανάστασης στις αποσκευές τους.

Πρίν χρόνια είχε τύχει να πέσει στα χέρια μου ένα βιβλίο ενός σοβιετικού ανθρωπολόγου που, δεκαετίες αργότερα, κοντά στο 1970, αναζητούσε ημερολόγια και μαρτυρίες από τέτοιες αποστολές. Θυμάμαι έκτοτε μία φράση ενός 20χρόνου εξερευνητή του τότε, που ο ανθρωπολόγος μας είχε διασώσει:

“Διάβασα ότι σε κάθε περιστροφή γύρω από τον ήλιο, οι άνθρωποι χάνουμε κάποια δευτερόλεπτα. Ανάθεμα τη γή - το κάθε δευτερόλεπτο είναι πολύτιμο στους ανθρώπους και αυτή γυρίζει”.

Το κάθε δευτερόλεπτο είναι πολύτιμο στους ανθρώπους. Τις τελευταίες μέρες επιστρέφω σε αυτή τη σκέψη με διάφορες αφορμές, γνωρίζοντας όμως την αφετηρία αυτής της επιστροφής. Η φάρσα της επανεκκίνησης της στοχοποίησης αγωνιστών για την Μαρφίν. Προφυλακιστέοι, ένας θεός ξέρει για πόσο, δύο άνθρωποι με ένα κατηγορητήριο που τρέμει σε στοιχειώδη κριτική ή εξέταση.

Παρότι δεν τους γνωρίζω προσωπικά, παρότι η υπόθεση της Μαρφίν είναι μία ανοικτή πληγή για όσους αγάπησαν αυτούς που σκοτώθηκαν, παρότι κανείς μπορεί να πει πολλά για το πόσες αντίστοιχες σκευωρίες έχει φτιάξει το κράτος, στο μυαλό μου υπάρχει μόνο μια στάση: **η πλήρης, χωρίς επιφυλάξεις, αλληλεγγύη σε αυτούς τους ανθρώπους.** Κάθε δευτερόλεπτο που περνούν εντός των φυλακών είναι ένα ανάθεμα. Από την μία για τους ίδιους, από την άλλη για όλους/ες εκείνους/ες που έχουν κληθεί να αντιμετωπίσουν την ίδια συνθήκη - ασχέτως κατηγορίας, πολιτικής ή ποινικής. Οι προφυλακίσεις ξεγυμνώνουν στα μάτια μας ένα μεγαλύτερο κακό και από το ύψιστο κακό της φυλάκισης, ή από το κρατικό μονοπώλιο της βίας: το κρατικό μονοπώλιο πάνω στον χρόνο.

Οι φυλακές είναι χειρότερες από την αναθεματισμένη περιστροφή της γης γιατί δεν είναι αναπόφευκτες. Είναι δημιουργία των ανθρώπινων κοινωνιών και ο αριθμός τους, μαζί με τους φυλακισμένους σε αυτές, είναι συνάρτηση της μαζικής παραγωγής: έχει φανεί εμπειρικά ότι όσο αυξάνεται το ένα, μεγαλώνει και το άλλο. Σαν πολιτισμός έχουμε αναπτύξει αυτή τη κατασκευή σε

τέτοιο βαθμό όπου έχει πλέον κανονικοποιηθεί: “οι κακοί είναι στη φυλακή” - και αν δεν υπάρχει φυλακή, που θα βρίσκονται;

Αυτές οι διατυπώσεις, περισσότερο λυρικές είναι παρά ουσιαστικές. **Αν κανείς ήθελε να μιλήσει ουσιαστικά θα έλεγε:**

Η κατάσταση στο ελληνικό σωφρονιστικό σύστημα αποτελεί εδώ και δεκαετίες ένα από τα πιο σκοτεινά και συστηματικά αποσιωπημένα ζητήματα της δημόσιας σφαίρας. Οι φυλακές στην Ελλάδα (όπως και παγκοσμίως) είναι γεμάτες από φτωχούς, μεταναστες, τοξικοεξαρτημένους και ανθρώπους του λεγόμενου περιθωρίου. Ως κοινωνία βρισκόμαστε μπροστά (ή απέναντι) σε ένα ποινικό σύστημα που τιμωρεί αυστηρά τα «εγκλήματα της φτώχειας», την ίδια στιγμή που τα οικονομικά ή περιβαλλοντικά εγκλήματα των ισχυρών σπάνια οδηγούν σε φυλάκιση.

Έτσι, έχουμε υπερπλήρεις φυλακές όπου άνθρωποι στοιβάζονται σε θαλάμους χωρίς βασικό προσωπικό χώρο, με ανεπαρκή θέρμανση, εξαερισμό και υγιεινή. Η πρόσβαση σε γιατρούς, ψυχολόγους και φάρμακα είναι δραματικά περιορισμένη και έτσι οι θάνατοι κρατουμένων από ασθένειες που θα μπορούσαν να είχαν θεραπευτεί ή από καθυστερημένη διακομιδή σε νοσοκομεία αποτελούν συχνό φαινόμενο. Πολλοί άνθρωποι καταλήγουν στη φυλακή λόγω ουσιοεξάρτησης και η φυλακή, αντίθετα από τα όσα λέγονται, αποτελεί χώρο όπου οι εξαρτήσεις φουντώνουν λόγω της απελπισίας και της απουσίας θεραπευτικών κοινοτήτων. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον, η διαχείριση της λογικής δυσφορίας των κρατουμένων ενάντια στην απανθρωποποίηση τους, γίνεται σχεδόν αποκλειστικά με κατασταλτικά μέσα (απομονώσεις, μεταγωγές-τιμωρίες, σωματική βία).

Αν κάποιος ήθελε να μιλήσει και πιο λακωνικά, θα ανέφερε απλά τα ακόλουθα νούμερα:

Ο αριθμός των κρατουμένων κινείται σταθερά γύρω στις 10.000-11.000 άτομα σε 34 συνολικά καταστήματα κράτησης.

Σε ορισμένες φυλακές η πληρότητα ξεπερνά το **150%** έως και το **200%** της επίσημης χωρητικότητάς τους. Στις *Φυλακές Βόλου* πληρότητα που κατά περιόδους ξεπερνά το **200%**, στις *Φυλακές Κομοτηνής* άνω του **180%**, στις *Φυλακές Τρίπολης & Διαβατών* άνω του **140%-180%**.

Σχεδόν 1 στους 3 κρατουμένους βρίσκεται στη φυλακή χωρίς να έχει καταδικαστεί τελεσίδικα, λόγω εκτεταμένης χρήσης της προσωρινής κράτησης.

Περίπου 1 στους 2 κρατούμενους είναι μεταναστευτικής καταγωγής.

Περίπου 500 γυναίκες, αντιμετωπίζοντας επιπλέον ελλείψεις σε εξειδικευμένες δομές φροντίδας.

Παρά το διεθνές πρότυπο για ελάχιστο ζωτικό χώρο 4 τ.μ. ανά κρατούμενο σε κοινόχρηστους θαλάμους, σε πολλές ελληνικές φυλακές ο πραγματικός χώρος περιορίζεται σε λιγότερο από 2 τ.μ. ανά άτομο.

Όμως εγώ δεν θέλω να μιλήσω για αυτά. Θέλω απλά να απευθυνθώ σε όσους/ες αγαπούν τα δευτερόλεπτα τους να σκεφτούν και τα δευτερόλεπτα των άλλων. Να αγωνιστούμε ενάντια στα

κρατικά αυτονόητα, ενάντια στα καπρίτσια τους για τις ζωές των φίλων, αλλά και των αγνώστων μας, για τις ζωές αυτών που μας μοιάζουν αλλά και αυτών με τους οποίους δεν έχουμε κοινά.

Απέναντι στο κράτος, (να) είμαστε μαζί.

Λευτεριά στους προφυλακισμένους της σκευωρίας.

Λευτεριά σε όσους/ες σαπίζουν στις φυλακές.

Αγώνας μέχρι να φτιάξουμε μία κοινωνία όπου θα ζούμε τις ζωές μας και τα δευτερόλεπτα μας στην πληρότητα τους.